

HIS1200 – Høsten 2020

Fellesdel:

1. Fantest det demokratier i antikken? Drøft folkelig deltagelse og medbestemmelse i Athen mellom 500 og 350 f.Kr. og i Roma under republikken.

Pensumdekning: Ødegård, 2019, s. 45-71, s. 115-143.

Sensorveiledning: Begrepet demokrati og hva man legger i det kan gjerne diskuteres. I Athen og republikkens Roma er det de som er definert som borgere som har noen form for politisk medbestemmelse, mens grupper som kvinner, utlendinger og slaver ikke hadde det. De politiske institusjonene i begge bystatene involverte brede lag av folket, men var likevel svært forskjellige. Det er her særlig naturlig å trekke fram hvordan demokratiet i Athen bar preg av å være et allmøtestyre, og hvor folkelig deltagelse ble sikret gjennom at stemmene i folkeforsamlingen talte likt og at embeter og deltagelse i råd ble fordelt vilkårlig gjennom loddtrekning. I Roma er situasjonen langt mer kompleks. Romerne opererte under republikken med hovedsakelig 2 folkeforsamlinger, tribus- og centurieforsamlingen. I begge stemte romerne i grupper og det var flertallet i gruppen som bestemte gruppens stemme. Når man også tar i betraktning at centurieforsamlingen, der bl.a. de øverste embetene ble stemt over, var inndelt i grupper etter formue, forstår man at de rike hadde betydelig større politisk innflytelse enn de fattige. I tillegg fantest det uformelle avhengighetsbånd, som patron-klientforholdet, som nok også gjorde sitt til at rike romere også hadde større innflytelse politisk.

Oppgaven gir også god mulighet til å diskutere kollektive prinsipper i statsdannelsene i antikken, samt hvordan politiske institusjoner fungerer.

2. HIS1200/HIS1200L: Hvilke langsiktige konsekvenser hadde Svartedauden? Fokusér enten på Norge eller Europa som helhet.

HIS1200INTER: Hvilke langsiktige konsekvenser hadde Svartedauden for Europa?

Oppgaven ger studenten valet att behandla blott Norge eller hela Europa. De bästa studenterna kan klara av att behandla Norge som en del av Europa. Norge är en "outlier" i Europa med högre dödssiffror än på andra ställen.

Svartedaudens konsekvenser var både omedelbara och strukturella:

- Höga dödstal (mellan 1/3 och 1/2 av Europas befolkning i genomsnitt, för Norge uppskattas den till 60-65%)

- Svartedauden var inte en enda epidemi, utan pesten var endemisk lång in i tidligmodern tid. Kom tillbaka i vågor.

- Religiös reaktion: större betoning av fromhet. "bättre era synder så att Gud minskar denna plåga". Botgöring (flagellanter)

- De høge dødstalen ledde till en ny fascination med døden, vilken kommer till synes, eksempelvis, i senmedeltida konst och litteratur
- Politisk reaktion: förföljelse av syndabockar, särskilt judar.
- Hälsopolitisk reaktion: Försök att hindra sjukdomens spridning, stängda stadsportar, förbud mot resor.
- Strukturella demografisk följer: Europas befolkning gick ned och kom inte tillbaka till nivåerna från före 1348 förrän i tidligmodern tid. Befolkningstalen i Norden börjar stiga igen mot slutet av 1400-talet.
- Brist på arbetskraft ledde till högre löner och lägre landleie. Detta var dödsstöten för livegenskapen i många europeiska områden. Stater försökte stoppa dessa utvecklingar genom lagstiftning.
- Uppror mot denna lagstiftning.
- Brist på arbetskraft ledde till att jordbruksmark övergavs. Ødegårdar. En del brukades igen i tidligmodern tid, medan andre aldrig brukades igen.

Studenterna borde diskutera de demografiska följderna, och de konsekvenser demografien hade åtminstone för ekonomin, men de bättre svaren drar ut linjerna till de övriga områdena som nämnts härövan.

3. Gjør kort rede for hovedtrekk ved landbruket i Europa 1600-1800, og forklar hvilke forskjeller som fantes i bøndernes stilling.

Denne oppgaven kan løses på flere måter.

Landbruket i Europa 1600-1800 varierte med naturforholdene. I sør ble det dyrket oliven og druer. I fjellområder og i nord ble husdyrhold drevet i kombinasjon med jordbruk. På slettene i lavlandet ble det dyrket korn, også for salg. Korndyrkingen var sårbar for lave temperaturer og korte vekstsesonger i det som er kjent som "den lille istiden". Avlingene var små / foltallet lavt og uårene hyppige. Først mot slutten av perioden skjedde det vesentlige endring i dyrkningsmetodene som gjorde det mulig å fø en større ikke-agrar befolkning. Denne endringen startet i England, og innbar utskiftning (enclosure), nye vekster og utstrakt bruk av landbruksarbeidere i onnene. Ikke alt som ble konsumert i Europa var dyrket her. Kolonivarer som sukker, kaffe, bomull ble dyrket av slaver på plantasjer utenfor Europa.

80-90 % av Europas befolkning bodde på landsbygda. Landbruket var arbeidsintensivt. I noen områder som Sør-England og Nederland var det en voksende ikke-agrar befolkning. Det foregikk en utstrakt handel med landbruksprodukter; korn fra Baltikum, okser fra Danmark, ull fra Nord-England og Skottland.

Bøndernes stilling varierte. Her kan det pekes på juridisk stilling som følge av jordeiendomsforhold og politikk (livegenskap i øst, leilending, selveier, stavnsbånd i Danmark), proletarisering (husmenn i Norge, landarbeidere i England som følge av

enclosure), økende feudalavgifter/seigneuravgifter som i Frankrike. Særlig gode studenter vil kunne diskutere forholdene øst/vest (livegen/fri) med momenter som befolkningstetthet: Vilkårene for de frie bøndene i vest der det var rift om jorda, kunne være harde; i Frankrike måtte bøndene på små gårder gå med på harde leieavtaler og tåle økende seigneuravgifter.

Særlig gode studenter vil kunne diskutere ulike former for godsdrift. I store deler av Europa bodde bøndene i landsbyer, var pålagt pliktarbeid/hoveri for godseieren i tillegg til landskylda og undergitt godseierens refselsesrett. I Norge der det ikke var landsbyer, lå ikke forholdene til rette for hoveri av den kontinentale typen og leilendingene betalte først og fremst landskyld, samt festeavgifter.

Pensum gir også gode eksempler på husholdenes mulighet for kombinasjon av ulike næringer. I Norge ble landbruk kombinert med inntektsgivende arbeid i eksportnæringer som fiske, trelast og bergverk. Dette var både en form for risikohåndtering (ikke alt slo feil) og basert på kjønnsarbeidsdeling. I England og Frankrike foregikk det en utstrakt hjemmeproduksjon organisert av kapitalister, med spinning og annet tekstilarbeid i lavsesonger i jordbruket (putting out)

Krig og fredstid – bøndene måtet stille som soldater og en rekke andre relevante forskjeller kan trekkes inn. Denne sensorveiledningen skal ikke oppfattes som fasit.

Pensumdekning

Kümin 36-56, 67-88 (40s)

Dyrvik 103-136 (33s)

Tignor kap 13 (deler)

Særemne: Seksualitet

Oppgave: «Drøft mulige årsaker til mangelen på homoseksuelle sodomirettsaker i det tidlig moderne Danmark-Norge. Kan svenske forklaringer passe her?»

Primær dekning i pensum:

Johansen, Hanne Marie. «Skeive frå seinantikken til 1850» i *Skeive linjer i norsk historie frå norrøn tid til i dag*. Oslo: Samlaget, 2019: 27-31 og 42-55.

Liliequist, Jonas. «State Policy, Popular Discourse, and the Silence on Homosexual Acts in Early Modern Sweden». *Journal of Homosexuality*, 35:3-4, 15-52.

Stoa, Nils Johan. «Omgængelse imod Naturen» i *Kjødets lys. Fortellinger om synd og straff*. Oslo: Cappelen Damm, 2010: 23-38.

Både i Danmark-Norge og Sverige er det relativt få kjente sodomirettsaker som omhandler sex mellom menn i den tidlig moderne perioden, i Danmark-Norge kjenner vi til 5 saker og i Sverige 20. Til sammenligning har kjenner vi til minst 80 bestialitetssaker som ble rettsforfulgt i Norge mellom 1687 og 1842, hvilket er underlagt den samme straffeparagrafen som berører sex mellom menn. Studentene burde trekke frem forklaringer som stillhetspolitikk i sin drøfting og trekke linjer mellom Danmark-Norge og Sverige. Gode oppgaver vil kunne tydeliggjøre hvem sine teorier dette er, og enda bedre oppgaver vil kunne trekke frem flere forklaringer og historikere enn Jonas Liliequist og Hanne Marie Johansen.

Studentene burde adressere begrepet 'homoseksuell' eller 'homofili' i den historiske konteksten av tidlig moderne tid på ett eller annet vi i sine oppgaver, for å vise at de har et forhold til at dette er moderne begrepsbruk som ikke nødvendigvis er representativ for perioden de skriver om. Gode oppgaver vil kunne klare å trekke inn debatten mellom essensialister og konstruktivister i forhold til seksualitetshistorie, men det er ikke et krav. Det er viktigere at de viser at de mestrer teoriene og begrepene de trekke inn, fremfor å adressere dette.

Særemne: 1814

Oppgave: Drøft påstanden: «Uten Christian Fredrik ville ikke Norge fått en grunnlov i 1814»

Dekning i pensum:

- Dyrvik, *Året 1814*
- Storsveen, «1814 – en ny historiografi»
- Seip, «Friheten i gave»
- Steen, *Det frie Norge*, s. 9-17
- Sars, «Kristian Fredrik»
- Sars, *Historisk indledning til grundloven*, s. 203-220
- Koht, «Det store i 1814»
- Bergsgård, *Året 1814: II Unionen*, s. 325-33

Oppgaven ber studentene drøfte et helt sentralt spørsmål i historiografien omkring 1814 som er dekket i store deler av pensum, på ulike måter. Studentene trenger ikke nødvendigvis å ta i bruk alt det relevante pensumet for å skrive en god besvarelse, men det er viktig at de ikke bare lener seg på oversiktsverk (Dyrvik og Storsveen), men bruker bredden i pensum. Dette er noe studentene har fått tilbakemelding på underveis i arbeidet med oppgaven og som det er viktig at de har tatt til seg. Besvarelsene skal redegjøre for hver side av debatten om Christian Fredriks rolle i 1814 (med Seip og Steen på den ene siden; Sars, Koht og Bergsgård på den andre), og en god besvarelse bør også drøfte argumentene som de ulike historikerne legger frem og ikke bare presentere deres standpunkter. En god besvarelse stiller seg også kritisk til disse argumentene, drøfter de opp mot hverandre og tar stilling til hvilke argumenter som bør veie tyngst.

Det er også et poeng at oppgaven ber studentene drøfte om Norge ville fått en *grunnlov* uten Christian Fredrik. Drøftinger som bare tar stilling til om Norge ville fått selvstendighet uten Christian Fredrik overser dermed en viktig del av oppgaven. Likevel henger naturligvis grunnlov og selvstendighet sammen, og pensum trekker ikke alltid et klart skille mellom de to, så her bør ikke studentene straffes for hardt om det glir litt ut.

Underveis i seminaret har vi også jobbet med et utvalg kilder fra 1814 og en del studenter har valgt å bruke disse i oppgaven. Dette bør telle positivt, særlig om det gjøres på en god måte, men det er *ikke* en forutsetning for å skrive en god oppgave.

Særemne: Den franske revolusjonen

Oppgavetekst: «Hva karakteriserer tolkningen av den franske revolusjonen hos Alfred Cobban? Kontraster gjerne til det marxistiske synet»

Minste krav for å få C

- En kort redegjørelse for sosiale og økonomiske tilstander i Frankrike i forkant av revolusjonen, særlig med henvisning til debatten rundt «det føydale samfunnet».
- En kort redegjørelse for marxistenes teori om revolusjonen (ref. Soboul)
- Cobbans teori: Hvilke argumenter? Hvilke kilder bruker Cobban for å komme til sine konklusjoner? To viktige temaer hos Cobban er føydalismen og sammensetningen av generalforsamlingen i Frankrike under revolusjonen. Hva sier han om dette? Hvem er «borgerskapet» ifølge Cobban? Hva sier han om overgang til kapitalisme og borgerskapets motiver for å drive frem revolusjonen?
- Kandidatene skal ta i bruk hele pensumlitteratur, ikke bare Cobban og Soboul. Mye relevant også i Tønnesson og Østberg.

Krav for å få B eller A

- En redegjørelse for betydningen av «revisjonisme» i historiefaget
- Selvstendig analyse og vurdering av Cobbans teori *vis à vis* den marxistiske teorien
- Bruk av Vovelle fra pensumlitteratur
- Fordypning i teorien ved å spesifisere enkelte begreper slik som føydalisme eller marxisme / materialisme / determinisme.

Særemne: History of disasters

Essay assignment: **Historical disasters can teach important insights. Discuss!**

(NB: Some students have formulated their own essay topics within this remit and are allowed to select their cases individually)

The classes covered various historical disasters (Black Death, Famines/Witchhunts, Great Fire of London 1666, Lisbon Earthquake (1755) and topical approaches (History&Disasters, What can we learn from historical disasters?) within the early modern period.

Debates focussed on 1) what constituted a "disaster" and how it interacted with historical change 2) the entanglement of natural and societal factors 3) identifying opposing research interpretations 4) using primary sources as evidence

Assessment should be based on these questions:

- 1) Does the essay formulate a clear **research question**?
- 2) Is the **use of literature** and source material sound and formally correct?
- 3) Does the essay go beyond description and identify/engage **research debates**?
- 4) Does the essay follow a clear and convincing **argumentative structure**?
- 5) Does the candidate formulate an **independent, informed opinion**?

as a bonus:

- 6) Does the essay use **primary sources** to make its point.

HIS1200L: Familien

Studentene har fått to temaer og blitt bedt om å velge et av dem: 1) Ekteskap 1500-1800 og 2) Barnas stilling 1500-1800. De har selv formulert en problemstilling som er innenfor temaet.

Oppgaven vurderes etter følgende kriterier:

- Har den en fruktbar problemstilling som oppgaven besvarer?
- Har den en rimelig balanse mellom innledning, redegjørelse, drøfting og konklusjon?
- Er den selvstendig og reflektert formulert?
- Er den klart og korrekt formulert?
- Trekker den inn kilder?
- Oppfyller den krav til formalia?
- Refererer til relevant litteratur og kilder, med noteapparat og litteraturliste?
- Tar den i hovedsak utgangspunkt i pensumlitteraturen? For å få godkjent må oppgaven ta utgangspunkt i problemstillinger som reises i pensumlitteraturen og på kurset. Pensumbruken kan heller ikke være for snever.